

han fortrød det lidt bagefter, for han misforstod mig, han troede ogsaa, at jeg vilde Tvang. Nej, jeg vil ikke Tvang overfor de unge; der behøver vi det heller ikke. Lad de unge have Frihed, men lad enhver Kommune blive tvunget til, for at de unge kan faa deres Ret, at have en Skole, og lad enhver Arbejdsgiver blive tvunget til, hvis de unge ønsker det, at lade dem gaa i den Skole, dog ikke saaledes, at de unge skal kunne forlange at være helt fri i disse Timer, men saaledes, at de skal kunne vælge, om de vil gaa bag Ploven, i Møddingen, i det hele gøre deres Arbejde, eller gaa i Skole. Det er Ungdommen, man skal give Frihed, og jeg har den Tro til Danmarks unge, at det bliver meget faa, der ikke kommer i Gang paa den Maade. Men der indrømmer jeg det ærede Medlem fra Saks-købing (A. M. Hansen), at der selvfølgelig er den store Vanskelighed, at vi i Øjeblikket maaske ikke har de fornødne Lærerkrafter, og her er en af de Opgaver, som Kommissionen vil faa: at faa disse Lærerkrafter uddannet paa Seminarierne.

Hvordan nu Kommissionen vil indrette det samlede Skolevæsen, skal jeg jo ikke udtale mig om, men jeg kunde have Lyst til, under Hensyn til, hvorledes Skolevæsenet er indrettet i andre Lande, at tegne en Ramme. Det, der mangler, er Ungdomsskolen. Hvis vi kunde faa en Ungdomsskole, der f. Eks. fra det 14de til det 16de Aar fortsatte med nogen almindelig Skoleundervisning, men tillige gav en Uddannelse til, som den gamle Skoleanordning siger, at blive praktisk dygtige Folk i det borgerlige Erhverv, en Uddannelse, som saa fra det 16de til det 18de Aar kunde fortsættes ud i Landbrugs-skoler, Husmandsskoler, Husholdnings-skoler, tekniske Skoler, Handelsskoler og derefter for dem, der vilde gaa videre, fortsættes ud i Landbohøjskolen, i et Husholdningsseminarium — der er under mit Ministerium nedsat en Husholdningskommission, hvis Arbejde maaske vil resultere i et Husholdningsseminarium —, i polyteknisk Lærestalt, i et eventuelt Handelsakademi, i Højskoler og lignende — og saa ved Siden deraf lod den anden Gren, dem, der gaar gennem Mellemskolen ind i Gymnasierne, have Retning ud imod Universitetet, til videnskabelig Uddannelse og Embedsmandsuddannelse, og hvis vi saa lod Seminarieuddannelsen arbejde paa

at danne Lærere til den førstnævnte Retning, saa vilde vi sikkert ikke mere faa nogen Kamp mellem Seminarister og cand. mag.erne som jeg talte om, saa vil cand. mag.erne faa deres naturlige Gerning i den Gren af Skoleordningen, som peger mod Universitetet, medens Seminaristerne, naar de faar deres rigtige Uddannelse — men den nuværende Uddannelse maatte då ganske vist laves helt om —, vil faa som deres naturlige Opgave at uddanne Eleverne til det praktiske Liv. Naar vi faar denne Vej til at faa uddannet dygtige og brave Borgere, altsaa gennem vor Folkeskoleundervisning og dens Fortsættelse, saa vil der nok efterhaand sken en Aflastning af den uhyre Tilgang, der nu er til Mellemskolen og Gymnasierne, fordi nu er *det* jo det bedste. De, der nu vil „højere op“, maa jo den Vej, men kan vi faa det andet lavet saadan, at *det* ogsaa bliver „højere op“, skal det nok vise sig, at den Retning vil tage mange af de unge. Hvordan Kommissionen vil arbejde, kan jeg jo ikke sige. Hvad jeg her har angivet, er kun de Rammer, jeg kunde tænke mig, at vort fremtidige Skolevæsen skulde ind under.

Til Slutning skal jeg blot sige, at den Fred, som vi forhaabentlig nu ikke er ret langt fra, vil netop — og derfor kunde jeg ønske, at vi havde haft vort Skolevæsen i Orden — kræve en Uddannelse, ikke egentlig i Kundskaber, men i Dygtighed — hvortil for den Sags Skyld ogsaa Kundskaber hører —, Dygtighed baade i videnskabelig og borgerlig Retning, en Uddannelse, som kun kan bygges paa, at vi faar et virkelig udmærket Skolevæsen her i Landet.

Anden Næstformand (Alfred Christensen): Jeg skal her afbryde Forhandlingen. Næste Møde afholdes i Morgen Kl. 10 Formiddag med følgende Dagsorden:

Fortsettelse af første Behandling af:

Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1919 til 31. Marts 1920.

Mødet hævet Kl. 10⁴⁵.